

حقیقت تجسس و آسیب‌های آن
در آینه شریعت مقدسه

نگارنده

سجاد امیدی

سرشناسه : امیدي، سجاد، ۱۳۵۰ -
 عنوان و نام پديدآور : حقيقت تجسس و آسيب‌هاي آن در آيينه
 شريعت مقدسه/نگارنده سجاد اميدي.
 مشخصات نشر : قم: چاپكو، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهري : ۴۶۴ ص.
 شابك : ۵۰۰۰۰۰ ريال 3-19-708019-622-978:
 وضعيت فهرست نويسي : فيفا
 موضوع : تجسس در اسلام
 موضوع : *Surveillance in Islam
 رده بندي كنگره : BP۲۵۰/۶۵
 رده بندي ديويي : ۲۹۷/۶۳۲
 شماره كتابشناسي ملي : ۶۲۴۰۵۴۳

انستاراب چاپكو
 شماره مجوز ۱۳۶۵۱

حقيقت تجسس و آسيب‌هاي آن در آيينه شريعت مقدسه

نويسنده ..... سجاد اميدي
 ناشر: ..... چاپكو
 نوبت و سال چاپ : ..... ۱۳۹۹ - اول
 چاپ: ..... نينوا
 تيراژ : ..... ۵۰۰ جلد
 قطع و تعداد صفحات: ..... رقي / ۴۶۴
 قيمت: ..... ۵۰۰۰۰ ريال

ISBN: 978-622-7080-19-3

شابك: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۸۰-۱۹-۳

فهرست

فصل اول	۱
مقدمه و کلیات	۱
۱- مقدمه	۱
۲- بیان مساله	۶
۳- سؤالات اصلی و فرضیات تحقیق	۸
۳-۱- حکم فقهی تحقیق و تفحص در احوال اشخاص حقیقی،	۸
۳-۲- حکم فقهی تحقیق و تفحص از احوال مسولان، کارگزاران و قضات	۸
نظام اسلامی	۸
۳-۳- حکم فقهی تحقیق و تجسس از وضعیت دشمنان داخلی و خارجی ...	۸
۴- آسبهای کارگزاران و کارکنان اطلاعات و امنیت	۸
فرضیات	۹
۴- سابقه و ضرورت تحقیق	۱۰
۱- ۴- تاریخچه موضوع	۱۰
۵- اهداف کلی تحقیق	۱۳
۵-۱- اهداف نظری	۱۴
۵-۲- اهداف کاربردی	۱۴
۶- روش تحقیق	۱۵
فصل دوم	۱۶

ماهیت تجسس.....	۱۶
۱-واژه شناسی.....	۱۶
۲-پیشینه تجسس در مباحث شرعی:.....	۳۳
۳-آسیب های احتمالی:.....	۳۴
فصل سوم.....	۳۶
جایگاه تجسس در اسلام.....	۳۶
۱-ادله منع تجسس.....	۳۶
دلیل اول منع تجسس قرآن کریم:.....	۳۷
دلیل دوم منع تجسس احادیث و سیره معصومین علیهم السلام.....	۳۹
دلیل سوم منع تجسس اجماع.....	۴۸
دلیل چهارم منع تجسس عقل.....	۵۰
۲-دلایل جواز تجسس.....	۵۲
۱-۲-دلیل اول آیات قرآن کریم:.....	۵۲
۲-۲-دلیل دوم جواز تجسس روایات و سیره.....	۵۷
۳-۲-دلیل سوم: قواعد کلی تقدم احکام ثانوی بر احکام اولیه.....	۶۷
۴-۲-دلیل چهارم: قاعده تقدم اهم بر مهم (تراهم).....	۶۷
۵-۲-دلیل پنجم: قاعده عقلی قبح ظلم.....	۶۷
مبحث دوم آسیب های عوامل اطلاعاتی :.....	۶۹
۶-آسیب ششم آزار مؤمنین.....	۷۶

فصل چهارم	۸۰
مبحث اول	۸۰
تجسس (تعقیب، مراقب، جستجو و تحقیق)	۸۰
دلایل حرمت تجسس:	۸۱
۱- آیات قرآن کریم:	۸۱
تحلیل مفسرین از آیه:	۸۲
علامه طباطبائی:	۹۵
۲- روایات دال بر حرمت تجسس:	۹۹
دلایل جواز تجسس:	۱۲۸
دلیل اول آیات قرآن کریم:	۱۲۸
دلیل دوم، جواز تجسس روایات:	۱۳۹
روایات و سیره عملیه معصومین به هشت دسته تقسیم می شوند:	۱۳۹
۳- دلیل سوم: جواز تجسس، بر اساس قاعده کلی تقدم احکام ثانوی بر احکام اولیه	۱۹۱
جواز شرعی تجسس از مردم داخل کشور خود	۱۹۱
۴- دلیل چهارم: ادله جواز تجسس، تقدم اهم بر مهم	۱۹۷
۵- دلیل پنجم: ادله جواز تجسس قاعده عقلی قبح ظلم	۱۹۸
۶- خلاصه قواعد کلی جواز تجسس (ضابطه کلی)	۱۹۸
مبحث دوم	۲۰۳

آسیب شناسی نیروهای اطلاعاتی در حین عملیات تجسس ۲۰۳

الف: اولین آسیب در کمین عوامل اطلاعاتی: سوء ظن به مردم است ۲۰۴

بررسی سوء ظن در منابع اسلامی: ۲۰۴

ب: دومین آسیب، در مسیر عوامل تجسس، تهمت به مسلمانان ۲۶۲

پ: سومین آسیب در کمین عوامل اطلاعاتی فاش کردن اسرار دیگران ... ۲۸۴

ت: چهارمین آسیب عوامل تجسس غیبت مردم: ۲۹۰

ث: پنجمین آسیب در کمین کارکنان اطلاعاتی، سخن چینی و بدگویی: ۳۳۷

فصل پنجم ۳۹۹

نتیجه گیری ۳۹۹

نتیجه مبحث اول تجسس در منابع شریعت مقدسه اسلام: ۳۹۹

۱- موارد حرمت تجسس ۴۰۰

۱-۱- تجسس از اسرار پنهانی و ورود به حریم خصوصی مؤمنین و مؤمنات.

..... ۴۰۱

۱-۲- تجسس براساس حس کنجکاوی فردی، بدون انگیزه عقلایی ۴۰۱

۱-۳- تجسس از امور پنهانی مردم به صرف ظن و گمان شخصی هر چند آن

فرد مسؤولیت داشته باشد ۴۰۱

۴- ۱- تجسس از امور مخفی مردم به منظور غیبت و بدگویی از آنان ... ۴۰۱

۵- ۱- تجسس و تحقیق از اسرار پوشیده مردم و نگهداری آن ۴۰۱

۶- ۱- تتبع و بررسی امور صد درصد شخصی و خانوادگی فرد ۴۰۱

۷- ۱- کشف اسرار شخصیت های مؤثر در جهت تخریب هم مسلمانان ... ۴۰۲

- ۸- ۱- تجسس از مؤمنین و حکومت اسلامی و افشای آن طبق آیه ۲۷ سوره انفال حرام است ۴۰۲
- ۲- موارد جواز تجسس: ۴۰۵
- ۱- ۲- تجسس، تحقیق، تعقیب به جهت شناسایی مجرمین: ۴۰۵
- ۲- ۲- تحقیق و بررسی از شهود برای رسیدن به حقیقت: ۴۰۵
- ۳- ۲- تحقیق در مورد جریان‌ات منفی: ۴۰۶
- ۴- ۲- تحقیق از توطئه‌گران و اهدافشان: ۴۰۶
- ۵- ۲- تحقیق از صفات و حالات افرادی ۴۰۷
- ۶- ۲- تحقیق از عمل‌کرد مثبت دیگران جایز است ۴۰۷
- ۷- ۲- بازجویی و خبرگیری: ۴۰۷
- ۸- ۲- تجسس از وضعیت کشورهای متخاصم و غیر اسلامی مستند به آیات قرآن ۴۰۸
- ۹- ۲- تجسس از کشورهای غیر متخاصم و غیر مسلمان مستند به همان آیات ۴۰۸
- ۱۰- ۲- تجسس از کشور های اسلامی متخاصم: ۴۰۹
- ۱۱- ۲- تجسس از کشورهای مسلمان غیر متخاصم: ۴۰۹
- ۱۲- ۲- تجسس از دشمنان داخلی: ۴۰۹
- ۱۳- ۲- تجسس و تحقیق از کارکنان نظام اداری کشور ۴۱۱
- ۱۴- ۲- تحقیق و تجسس از امور قضات کشور، ۴۱۳
- ۱۵- ۲- تجسس از نیروهای نظامی و انتظامی: ۴۱۳

۱۶- ۲- تجسس از افراد داخل کشور ۴۱۳

۱۷- ۲- تجسس از امور مثبت افراد ۴۱۴

۱۸- ۲- خواستگار می تواند در حد نیاز ۴۱۴

۱۹- ۲- نظرات فقها ۴۱۴

نتیجه مبحث دوم: آسیبهای فرا روی کارکنان سازمانها و نهادهای اطلاعاتی

کشور ۴۱۷

آسیب اول: سوء ظن به مردم ۴۱۷

۱- سوء ظن ممنوع و حرام در شریعت: ۴۱۷

آسیب دوم در کمین نیروهای اطلاعاتی: تهمت به مسلمانان است. ۴۲۴

۱- حرمت تهمت به مؤمنین و مسلمانان قطعی است. ۴۲۴

۲- عوامل زمینه ساز تهمت ۴۲۴

۳- لزوم بخشش لغزشهای مؤمنان: ۴۲۵

آسیب سوم در کمین نیروهای اطلاعاتی، فاش نمودن اسرار مردم است: ۴۲۵

آسیب چهارم در کمین نیروهای اطلاعاتی غیبت مؤمنان است: ۴۲۶

۱- حرمت غیبت به ادله اربعه ۴۲۶

۳- موارد جواز غیبت: ۴۲۷

آسیب پنجم در کمین نیروهای تجسس گر: سخن چینی است. ۴۲۹

کلام فقهاء ۴۳۰

آسیب ششم در کمین نیروهای اطلاعاتی، آزار و اذیت مؤمنین: ۴۳۲

لعن در قرآن در مورد چه کسانی و در چه مواردی استعمال شده است به
 ۴۳۳..... کاررفته است؟

آسیب هفتم در کمین عوامل اطلاعاتی، اهانت، تحقیر و ترساندن مؤمن:
 ۴۳۵.....

کاربرد واژه ویل در قرآن کریم؟ ۴۳۶.....

تقدیم به آنها ؛

که چون شمعی فروزان عمر گرانبایه خویش را صرف هدایت و ارشاد خلق نموده،

سهمش از دنیا و ما فیها چند جلد کتاب و کوله بار آخرتش را امر به نیکی و تمام آرزوهایش خلاصه در تبلیغ شریعت (علما دین) و آن عزیزی، که سرمایه خویش را در طبخ اخلاص نهاده تقدیم امنیت و آرامش مردم و حفظ کیان اسلام نموده اند (شهداء). آری علماء و شهداء بر گردن همه ما حق دارند. از خدای متعال بی نیاز می خواهم توفیق سلوک در صراط حق و حقیقت به این حقیر عنایت فرمایید. ثواب این وجیزه را به روح مطهرشان تقدیم می نمایم.

تشکر و قدردانی :

خداوند یگانه بی همتا را سپاس می گویم، که در پرتو عنایات خاصه اش، این توفیق حاصل گردید تا در مسیری، که همواره ممدوح خویش و اولیا و انبیاء مکرمش بوده است، گام بردارم و سعادت بهرمندی از محضر معلمین و اساتید گرانقدر در مراحل مختلف تحصیلی نصیبم نموده است را شاکرم.

اکنون، که کار تدوین و نگارش این کتاب را به انجام رسانده ام از تمامی اساتید معظمم در طول سالیان متمادی تقدیر و تشکر می نمایم. برای تک تک این عزیزان عزت، سلامت و سربلندی را از خداوند منان خواستارم، در این ایام مطلع شدم برخی اساتیدم رهسپار جایگاه ابدی خویش گردیده اند رحمت، مغفرت و غفران بی پایان الهی را برای شان آرزومندم.

در پایان از خانواده ام، که همواره همراه و مشوقم در طی مسیر بوده اند تقدیر و تشکر می نمایم.